

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΔΣ01027012022

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Κ.Ε.Δ.Ε.
της 27^{ης} Ιανουαρίου 2022

Στην Αθήνα σήμερα, 27 Ιανουαρίου 2022, ημέρα Πέμπτη και ώρα 12:00, συνήλθε, κατά τα προβλεπόμενα στις από 11 Μαρτίου 2020 (Α' 55) και 14 Μαρτίου 2020 (Α' 64) Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, τις, σε εφαρμογή αυτών, εγκυκλίου και τον Κανονισμό Λειτουργίας του Δ.Σ. της ΚΕΔΕ, σε συνεδρίαση, διά τηλεδιάσκεψης, το Διοικητικό Συμβούλιο της Κ.Ε.Δ.Ε., ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, κ. Δημητρίου Παπαστεργίου, Δημάρχου Τρικκαίων και υπό την προεδρία του.

Κατά τη συνεδρίαση παρέστησαν οι Δήμαρχοι: Αναστασιάδης Φίλιππος Παγγαίου, Ερωτόκριτος Μιχαήλ Ηρωικής Νήσου Κάσου, Ιωακείμης Γεώργιος Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Κακαλή Μαρία Αγίου Ευστρατίου, Κάρναβος Δημήτριος Καλλιθέας, Κουκάς Κωνσταντίνος Μυκόνου, Κουκοδήμος Κωνσταντίνος Κατερίνης, Κωνσταντέλλος Γρηγόριος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Λυμπέρης Ιωάννης Ήλιδας, Μαλούτας Λάζαρος Κοζάνης, Μελετίου Νικόλαος Ασπροπύργου, Παπαναστασίου Γιώργος Αγρινίου, Τσιρογιάννης Χρήστος Αρταίων, Υδραίου Μερώπη-Σπυριδούλα Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Χρυσάφης Αλέξανδρος Σερρών και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι: Αλεξόπουλος Γρηγόρης Πατρέων, Δημαρχόπουλος Χαράλαμπος Ξάνθης, Καφαντάρης Δημήτριος Πύλου-Νέστορος, Μαυραγάνης Αλέξιος Βριλλησίων, Μουράτογλου Ιωάννης Έδεσσας, Μπαρμπάκος Ευάγγελος Καλλιθέας, Μπίρμπας Δημήτριος Αιγάλεω, Τεντόμας Χρήστος Αθηναίων, Τσιάμης Ιωάννης Ορχομενού, Τσιαντής Δημήτριος Λίμνης Πλαστήρα.

Απόντες οι Δήμαρχοι: Αποστολόπουλος Ηλίας Παπάγου-Χολαργού, Καλογιάννης Απόστολος Λαρισσαίων, Κυρίζογλου Λάζαρος Αμπελοκήπων-Μενεμένης, Μπακογιάννης Κώστας Αθηναίων και ο Δημοτικός Σύμβουλος Δομοκού Τζιαχρήστας Δημήτριος.

Στη συνεδρίαση, επίσης, παρευρίσκεται η κα Θ. Αλεξίου, Προϊσταμένη Νομικής Υπηρεσίας ΚΕΔΕ.

Αφού διαπιστώθηκε η απαρτία του Σώματος και γενομένης συζητήσεως, πάρθηκε η παρακάτω απόφαση:

Απόφαση 10^η

ΘΕΜΑ: Έγκριση σύναψης Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ της ΚΕΔΕ, της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας και της Εθνικής Συνομοσπονδίας ΑμεΑ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ αφού άκουσε εισήγηση από τον κ. Σ. Δανιηλίδη, Πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής της ΚΕΔΕ, σχετικά με το ανωτέρω Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της ΚΕΔΕ, της Γενικής Γραμματείας

Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας και της Εθνικής Συνομοσπονδίας ΑμεΑ, το οποίο έχει ως αντικείμενο τον από κοινού σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη πολιτικών και δράσεων για τη δημιουργία Προσβάσιμων και Συμπεριληπτικών Πόλεων, που θα λαμβάνουν υπόψη την ανθρώπινη ποικιλομορφία και θα αφαιρούν τα εμπόδια και κάθε μορφής αποκλεισμό, με τρόπο που ωφελεί όλους, ώστε κάθε πολίτης, με ή χωρίς αναπηρία/χρόνια πάθηση ή/και μειωμένη κινητικότητα γενικότερα, να έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει πλήρως στις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές ευκαιρίες που προσφέρουν οι πόλεις, ύστερα από διαλογική συζήτηση

Αποφασίζει ομόφωνα

Εγκρίνει τη σύναψη Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ της ΚΕΔΕ, της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας και της Εθνικής Συνομοσπονδίας ΑμεΑ, το οποίο έχει ως αντικείμενο τον από κοινού σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση πολιτικών και δράσεων για τη δημιουργία Προσβάσιμων και Συμπεριληπτικών Πόλεων, καθώς και το επισυναπτόμενο σχέδιο αυτού.

Ορίζει ως εκπροσώπους της ΚΕΔΕ στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Πρωτοκόλλου τους κάτωθι:

- **Μανάρα Χρύσα**, Διευθύντρια Επεξεργασίας Πολιτικών της Τ.Α.
- **Φεσσιάν Γεράσιμο**, Στέλεχος της Διεύθυνσης Επεξεργασίας Πολιτικών της Τ.Α.

Εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ όπως υπογράψει το ανωτέρω Πρωτόκολλο Συνεργασίας.

Ο Γενικός Διευθυντής της Κ.Ε.Δ.Ε.

Ιωάννης Καραγιάννης

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο Γενικός Γραμματέας της Κ.Ε.Δ.Ε.

Δημήτριος Καφαντάρης
Δημοτικός Σύμβουλος Πύλου-Νέστορος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Γενική Γραμματεία Κοινωνικής
Αλληλεγγύης και
Καταπολέμησης της Φτώχειας

Κεντρική Ένωση
Δήμων Ελλάδας

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΕΤΑΞΥ

της ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ & ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΦΤΩΧΕΙΑΣ

του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,

της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΕΔΕ)

&

της ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΕΣΑμεΑ)

Λαμβάνοντας υπόψη:

- την παρ. 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος της χώρας, σύμφωνα με την οποία «τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας», καθώς και τις λοιπές συνταγματικές επιταγές που άμεσα ή έμμεσα προστατεύουν και προωθούν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους,
- τις απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στον ν. 4074/2012 (Α' 88), με τον οποίο κυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (εφεξής Σύμβαση), η οποία σηματοδοτεί τη μετάβαση από το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας στο κοινωνικό μοντέλο και την οριστική αποδοχή και υιοθέτηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας,
- το Μέρος Δ' του ν. 4488/2017 (Α' 137), με το οποίο θεσπίστηκαν οι κατευθυντήριες οργανωτικές διατάξεις υλοποίησης της Σύμβασης, και δη: i) την παρ. 1 του άρθρου 61, σύμφωνα με την οποία *κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υποχρεούται να διασφαλίζει την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ στο*

πεδίο των αρμοδιοτήτων ή δραστηριοτήτων του, λαμβάνοντας κάθε πρόσφορο μέτρο και απέχοντας από οποιαδήποτε ενέργεια ή πρακτική που ενδέχεται να θίγει την άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ, ii) το άρθρο 64, με το οποίο τα διοικητικά όργανα και οι αρχές στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους μεριμνούν για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των ΑμεΑ στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, τόσο σε συνήθεις συνθήκες όσο και σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, καθώς και στο ψηφιακό περιβάλλον, iii) την παρ. 3 του άρθρου 71, σύμφωνα με την οποία οι Δήμοι με την ιδιότητά τους ως Επιμέρους Σημεία Αναφοράς οφείλουν να παρακολουθούν την εφαρμογή της Σύμβασης σε δημοτικό επίπεδο και iv) την παρ. 1 του άρθρου 62, σύμφωνα με την οποία «Τα διοικητικά όργανα και οι αρχές εντάσσουν τη διάσταση της αναπηρίας σε κάθε δημόσια πολιτική, διοικητική διαδικασία, δράση, μέτρο και πρόγραμμα της αρμοδιότητάς τους με στόχο την εξάλειψη, αποκατάσταση και αποτροπή ανισοτήτων μεταξύ ατόμων με και χωρίς αναπηρίες. Για το σκοπό αυτόν: α) Υποβάλλουν εκθέσεις στα οικεία Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του άρθρου 71 σχετικά με τις δράσεις, τα μέτρα και τα προγράμματα που υιοθετούν για την επίτευξη της ισότητας των ατόμων με αναπηρία, β) υιοθετούν ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες για τα θέματα αναπηρίας, όπως αυτοί καθορίζονται από αρμόδια διεθνή και ευρωπαϊκά όργανα, ώστε να καθίσταται δυνατή η μέτρηση και η αξιολόγηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας, γ) συλλέγουν και τηρούν επιμέρους στατιστικά στοιχεία για την αναπηρία ως προς τους τομείς ευθύνης τους»,

- το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προσβασιμότητα του φυσικού, δομημένου και ψηφιακού περιβάλλοντος,
- την κείμενη εθνική νομοθεσία αναφορικά με τις αρμοδιότητες των Δήμων,
- το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και ειδικότερα το άρθρο 1 το οποίο ορίζει ότι η «ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται», το άρθρο 26 που ορίζει ότι «η ΕΕ αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινωνικό βίο», καθώς και το άρθρο 21 που απαγορεύει κάθε είδους διάκριση λόγω αναπηρίας, αλλά και τις λοιπές Συνθήκες, Κανονισμούς και νομοθεσία της ΕΕ που προστατεύουν και προωθούν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία,
- τις κατευθύνσεις που θέτει η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, τις οποίες η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να προωθήσει λόγω της πρότερης δέσμευσης της χώρας στην εφαρμογή τους, ενσωματώνοντας στις σχετικές πολιτικές που σχεδιάζει και εφαρμόζει με ισορροπημένο τρόπο την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική διάσταση,
- την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων αναπηρία 2021-2030, ώστε να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τους άλλους πολίτες,
- το εθνικό σχέδιο δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, το οποίο αποτελεί κατεξοχήν εφαρμογή της επιτελικής λειτουργίας του κράτους,

και αναγνωρίζοντας ότι:

- οι δημότες, κάτοικοι, επισκέπτες -συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών και προσφύγων- με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις και οι οικογένειες αυτών αντιμετωπίζουν καθημερινά εμπόδια στην άσκηση των ανθρωπίνων και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους, γεγονός που καθιστά απαραίτητη αφενός τη διάχυση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές, διοικητικές διαδικασίες, δράσεις και προγράμματα των Δήμων, αφετέρου τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων σε συγκεκριμένους τομείς αρμοδιότητάς τους,
- για την ανάπτυξη και εφαρμογή οποιουδήποτε θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου, πολιτικής, διοικητικής διαδικασίας, δράσης, μέτρου και προγράμματος που αφορά άμεσα ή έμμεσα στα άτομα με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να διαβουλεύονται και να εμπλέκουν τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις, όπως η παρ. 3 του άρθρου 4 της Σύμβασης υπαγορεύει,

η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (στο εξής Γενική Γραμματεία), η οποία εδρεύει επί της οδού Σολωμού αρ. 60 στην Αθήνα, εκπροσωπούμενη από τον Γενικό Γραμματέα, κ. Γεώργιο Α. Σταμάτη,

η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (στο εξής ΚΕΔΕ), ΝΠΙΔ, η οποία εδρεύει επί της οδού Γ. Γενναδίου 8 & Ακαδημίας 65 – 106 78 στην Αθήνα, νομίμως εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της, κ. Δημήτριο Παπαστεργίου, Δήμαρχο Τρικκαίων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ 75/2011, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύουν και κατόπιν του από 3/12/2019 πρακτικού εκλογής Προεδρείου Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ,

η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), ως ο τρίτοβάθμιος κοινωνικός και συνδικαλιστικός φορέας εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους στη χώρα, η οποία εδρεύει επί της Λεωφόρου Ελ. Βενιζέλου αρ. 236 στην Ηλιούπολη Αττικής, εκπροσωπούμενη από τον Πρόεδρό της κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη,

καλούμενοι εφεξής «τα Συμβαλλόμενα Μέρη», συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν τα ακόλουθα:

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

- Η Γενική Γραμματεία** έχει ως αποστολή την εξειδίκευση και εφαρμογή ενός συνολικού, αποτελεσματικού, δίκαιου και βιώσιμου μοντέλου κοινωνικής αλληλεγγύης, το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την οργάνωση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων για τις ευάλωτες και ειδικές ομάδες του πληθυσμού, την οργάνωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των Πολιτικών

Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, καθώς και την οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων για την καταπολέμηση της φτώχειας και ασκεί την πολιτική και τις αρμοδιότητές της μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Η Διεύθυνση Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρία, η οποία υπάγεται στην ως άνω Γενική Διεύθυνση, έχει ως επιχειρησιακό στόχο, την προώθηση των δικαιωμάτων Ατόμων των οποίων η αναπηρία, οι χρόνιες παθήσεις ή η ηλικία παρεμποδίζουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία, και τη διασφάλιση της κοινωνικής ένταξής τους μέσω της διαμόρφωσης και υλοποίησης πολιτικών, δράσεων και δομών.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, η οποία επίσης υπάγεται στην ως άνω Γενική Διεύθυνση, έχει ως επιχειρησιακό στόχο τον συντονισμό και την αξιολόγηση των πολιτικών για την κοινωνική προστασία, την κοινωνική συνοχή και των πολιτικών που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κοινωνικής αλληλεγγύης και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- ii. **Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ)** είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου της Γενικής Κυβέρνησης και εκπροσωπεί τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α βαθμού, το πρώτο επίπεδο τοπικών αρχών στην Ελλάδα, (Δήμοι), διεπόμενη από τις διατάξεις του ΠΔ 75/2011, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα/ Τα κεντρικά γραφεία της Κ.Ε.Δ.Ε. είναι εγκατεστημένα στην Αθήνα.

Οι σκοποί της Κ.Ε.Δ.Ε., κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 του ανωτέρω π.δ/τος όπως έχει τροποποιηθεί με το ΠΔ 94/2019 (Α' 157), είναι:

α) η συνεργασία των Δήμων μελών τους.

β) η προαγωγή του θεσμού του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης.

γ) η έρευνα και μελέτη ζητημάτων σχετικών με την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική ανάπτυξη.

δ) η συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων και πληροφοριών επί γενικών και ειδικών ζητημάτων, σχετικών με την αποστολή και το έργο των δήμων.

ε) η συστηματική ενημέρωση και επιμόρφωση του προσωπικού και των μελών, των οργάνων των δήμων.

στ) η συνεργασία με την Ένωση Περιφερειών Ελλάδας και άλλους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη του θεσμού της αυτοδιοίκησης και την προώθηση των ζητημάτων που τους αφορούν.

η) η συνεργασία με όργανα και φορείς της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και χωρών.

θ) η συνεργασία με φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης, αποκέντρωσης και ανάπτυξης.

ι) η συμμετοχή της στα πάσης φύσεως όργανα και φορείς με εκπροσώπους της σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

ια) ο προγραμματισμός, υποστήριξη και συντονισμό δράσεων για την αναβάθμιση της θέσης και του ρόλου του προσωπικού των δήμων και των μελών των αιρετών οργάνων καθώς και για την αποδοτικότερη λειτουργία των υπηρεσιακών μονάδων.

ιβ) η ενίσχυση και υποστήριξη των πρωτοβουλιών που ενδυναμώνουν την αποκέντρωση, και την τοπική ανάπτυξη και οικονομία.

ιγ) η ανάληψη δράσεων και ενεργειών για τη βελτίωση της ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική συνοχή.

- iii. Κύρια αποστολή της **Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.)** είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, των ατόμων με χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους και η προώθηση, προστασία και απόλαυση των ανθρωπίνων και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους όπως αυτά καθιερώνονται με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, που η χώρα μας μαζί με το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο κύρωσε με τον ν. 4074/2021. Η Ε.Σ.Α.μεΑ., ως η μοναδική τριτοβάθμια οργάνωση του αναπηρικού κινήματος στην Ελλάδα, συμμετέχει στα κέντρα λήψης αποφάσεων και εκπροσωπεί τα άτομα με αναπηρία στον διάλογο με την ελληνική Πολιτεία. Διαβουλεύεται με τις οργανώσεις-μέλη της και συντονίζει τη δράση τους. Καταρτίζει σχέδια δράσης και ασκεί συστηματικό έλεγχο των νομοθετικών ρυθμίσεων και διατάξεων της ελληνικής Πολιτείας. Υποβάλλει προτάσεις για την εφαρμογή πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων προς όφελος των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους. Προωθεί την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες σε εθνικό επίπεδο. Υλοποιεί εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή έργα με στόχο την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία και την ενδυνάμωση τόσο των οικογενειών τους όσο και των στελεχών του αναπηρικού κινήματος. Οργανώνει εκστρατείες ενημέρωσης της ελληνικής κοινωνίας και Πολιτείας για θέματα αναπηρίας. Παρέχει πληροφόρηση για ζητήματα που ενδιαφέρουν τα άτομα με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και τις

οικογενειές τους. Επιπρόσθετα, μέσω του **Ινστιτούτου της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία & Χρόνιες Παθήσεις (ΙΝ-ΕΣΑμεΑ)**, το οποίο διαθέτει αυτοτελή νομική υπόσταση, διεξάγει έρευνες, μελέτες και άλλα εξειδικευμένα προγράμματα με κύριο στόχο την πραγμάτωση της «δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας» σε όλη τη χώρα.

2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Το παρόν Πρωτόκολλο Συνεργασίας έχει ως αντικείμενο τον από κοινού σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη πολιτικών και δράσεων για τη δημιουργία Προσβάσιμων και Συμπεριληπτικών Πόλεων, που θα λαμβάνουν υπόψη την ανθρώπινη ποικιλομορφία και θα αφαιρούν τα εμπόδια και κάθε μορφής αποκλεισμό, με τρόπο που ωφελεί όλους, ώστε κάθε πολίτης, με ή χωρίς αναπηρία/χρόνια πάθηση ή/και μειωμένη κινητικότητα γενικότερα, να έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει πλήρως στις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές ευκαιρίες που προσφέρουν οι πόλεις. Εστιάζει στην εκπόνηση στοχευμένων δράσεων προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα και των ατόμων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις που βιώνουν πολλαπλές διακρίσεις (γυναίκες, άτομα τρίτης ηλικίας, παιδιά, πρόσφυγες, μετανάστες, αιτούντες άσυλο, Ρομά) και έχει ως προτεραιότητα τη δημιουργία τοπικών σχεδίων δράσης στους παρακάτω αναφερόμενους τομείς:

2.1. Στόχοι

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη με το παρόν Πρωτόκολλο στοχεύουν:

α. στη διάχυση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας στις πολιτικές, δράσεις, μέτρα, προγράμματα και Σχέδια δράσης των Δήμων μέσω: i) της ενσωμάτωσης σε αυτά των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού», ii) της παροχής ενημέρωσης και κατάρτισης στο στελεχιακό δυναμικό τους, καθώς και στους τοπικούς επιχειρηματίες και εν γένει στους δημότες σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους, iii) της εκ των προτέρων και εκ των υστέρων σχετικής αξιολόγησης των πολιτικών, δράσεων, μέτρων προγραμμάτων κ.λπ. αυτών στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία/ χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους

β. στον σχεδιασμό και την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων σε επιμέρους τομείς αρμοδιότητας των Δήμων προς όφελος των ατόμων με αναπηρία/ χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους,

γ. στην καθιέρωση διαρκούς θεσμικής διαβούλευσης των Δήμων με το εθνικό αναπηρικό κίνημα, όπως η Σύμβαση επιτάσσει,

2.2. Δράσεις

Οι παρεμβάσεις, τις οποίες από κοινού θα σχεδιάσουν και θα υλοποιήσουν τα Συμβαλλόμενα Μέρη ενδεικτικά θα αφορούν στα εξής:

2.2.1. στη διάχυση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας

Ενδεικτικές δράσεις:

- ο σύνταξη Χάρτας Προσβάσιμης και Συμπεριληπτικής Πόλης, με καθορισμό των κριτηρίων που θα πρέπει να πληροί η πόλη,
- ο δημιουργία εργαλείων (οδηγών, τυπικών σχεδίων δράσης κ.λπ.) που θα διευκολύνουν την ένταξη της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας στις πολιτικές και δράσεις των Δήμων,
- ο καθιέρωση ετήσιου συνεδρίου για την προβολή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους,
- ο κατάρτιση/ενημέρωση του στελεχιακού δυναμικού των Δήμων που ασχολείται με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών, μέτρων, δράσεων, προγραμμάτων σε θέματα αναπηρίας και προσβασιμότητας σε συνεργασία και με το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Ινστιτούτο της ΕΣΑμεΑ (ΙΝ-ΕΣΑμεΑ),
- ο προώθηση της διευκόλυνσης της συναλλαγής των πολιτών με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και των ηλικιωμένων ατόμων με τις Υπηρεσίες των Δήμων, με την υιοθέτηση τρόπων συναλλαγής/επικοινωνίας που ικανοποιούν τις ανάγκες τους (π.χ. μέσω email, τηλεφώνου ή/και sms, με χρήση διερμηνείας στη νοηματική, με κατ' οίκον εξυπηρέτηση, με δημιουργία υπηρεσιών τύπου one stop shop, κ.λπ.),
- ο ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού, και ειδικά μαθητών, γονέων και κηδεμόνων στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις, μέσω καινοτόμων, διαδραστικών και βιωματικών δράσεων,
- ο ενημέρωση επιχειρηματιών για τις ευκαιρίες/προκλήσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα που παρέχει η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας στις επιχειρήσεις τους,

2.2.2. στη βελτίωση της προσβασιμότητας του φυσικού, δομημένου και ηλεκτρονικού περιβάλλοντος

Ενδεικτικές δράσεις:

- ανάπτυξη εργαλείων (οδηγίες και καλές πρακτικές) για τη βελτίωση της προσβασιμότητας
  - του κτιριακού αποθέματος των Δήμων,
  - του αστικού και περιαστικού ιστού (π.χ. πεζοδρόμια, πεζόδρομοι, πλατείες, παιδικές χαρές, θέσεις στάθμευσης κ.λπ. αρμοδιότητας των Δήμων) και τη δημιουργία ολοκληρωμένων δικτύων συνεχών διαδρομών προσβάσιμων σε όλους,
  - των χώρων πρασίνου και των παραλιών αρμοδιότητας των Δήμων,
  - των στάσεων των μεταφορικών συστημάτων και των στεγάστρων αυτών,
  - των ιστότοπων/εσωτερικών εφαρμογών καθώς και των εφαρμογών για φορητές συσκευές που οι Δήμοι έχουν στην ευθύνη τους,
  - του υλικού Δημοτικών Βιβλιοθηκών και Πινακοθηκών,
  - των δράσεων αθλητισμού και πολιτισμού των Δήμων,
- ανάπτυξη εργαλείων (οδηγίες και καλές πρακτικές) για τη βελτίωση της προσβασιμότητας
  - της κατοικίας ατόμων με αναπηρία,
  - των θέσεων εργασίας με πρόβλεψη εύλογων προσαρμογών ανά κατηγορία αναπηρίας,
- διερεύνηση και υπόδειξη σχετικών χρηματοδοτικών πηγών,

2.2.3. στην παροχή υπηρεσιών που καταπολεμούν τη φτώχεια, προωθούν την ανεξάρτητη διαβίωση, την κοινωνική ένταξη και την προαγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας των ατόμων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους

Ενδεικτικές δράσεις:

- διεύρυνση και ενίσχυση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»,
- δημιουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης με την αξιοποίηση κενών διαμερισμάτων εντός των ορίων των Δήμων,
- δημιουργία δημοτικών βρεφονηπιακών σταθμών ολοκληρωμένης φροντίδας,
- οργάνωση/ενίσχυση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης σε γονείς/κηδεμόνες ατόμων με αναπηρία,

- ο οργάνωση/ενίσχυση προγραμμάτων πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και προσπάθεια ολοκληρωμένων παροχών πρωτοβάθμιας υγείας μέσω των Δημοτικών Ιατρείων (όπου υπάρχουν),
- ο εφαρμογή δωρεάν προγραμμάτων πολιτισμού, αθλητισμού, ψυχαγωγίας και αναψυχής για άτομα με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις,

2.2.4. στη διευκόλυνση της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας

Ενδεικτικές δράσεις:

- ο προώθηση της δημιουργίας Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων από ωφελούμενους με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων,
- ο διεξαγωγή εκστρατειών για την ενημέρωση των εργοδοτών και εργοδοτικών φορέων αναφορικά με τις ικανότητες και δεξιότητες των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και την αρχή της ίσης μεταχείρισης λόγω αναπηρίας/χρόνιας πάθησης στην απασχόληση και εργασία (ν.4443/2016),
- ο εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στον τομέα της απασχόλησης για άτομα με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις (παροχή συμβουλευτικής, κατάρτισης και προώθηση στην απασχόληση κ.α.),
- ο αξιοποίηση των δημοσίων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς (άρθρο 20, ν.4412/2016) ως εργαλείου για την ένταξη και επανένταξη των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας,
- ο αξιοποίηση των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης των Δήμων για την υποστήριξη δημοτών με αναπηρία και την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων με το Ινστιτούτο της ΕΣΑμεΑ (ΙΝ-ΕΣΑμεΑ), και το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης της ΚΕΔΕ.
- ο αξιοποίηση των προγραμμάτων ΝΘΕ του ΟΑΕΔ από τις αναπτυξιακές επιχειρήσεις ΟΤΑ για την εισαγωγή ανέργων με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις στην αγορά εργασίας.

2.2.5. στη βελτίωση του επιπέδου της παρεχόμενης πολιτικής προστασίας στους πολίτες με αναπηρία

Ενδεικτικές δράσεις:

- ο απογραφή δημοτών με αναπηρία/χρόνιες παθήσεις,

- καταγραφή προσβάσιμων χώρων καταφυγής πολιτών με αναπηρία σε έκτακτες συνθήκες,
- ανάπτυξη σχεδίων διάσωσης και διαφυγής πολιτών με αναπηρία από κτίρια όπου στεγάζονται Υπηρεσίες των Δήμων σε καταστάσεις κρίσης,
- ανάπτυξη σχεδίων πρόληψης/εντοπισμού/υποστήριξης/διάσωσης πολιτών με αναπηρία σε καταστάσεις κρίσης (σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιά, επιδημίες/πανδημίες κ.λπ.), λαμβάνοντας υπόψη και τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν πολλαπλές διακρίσεις (πρόσφυγες, μετανάστες, γυναίκες, παιδιά, ρομά) και αξιοποιώντας σχετικές τεχνολογίες Πληροφορικής και εφαρμογές (π.χ. safeAmeA app κ.λπ.),
- Εκπαίδευση του στελεχιακού δυναμικού σε ζητήματα διασφάλισης της προσβασιμότητας κατά τη φάση αντιμετώπισης της έκτακτης κατάστασης από κοινού με το ΙΝ-ΕΣΑμεΑ και το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης της ΚΕΔΕ.

2.2.6. στην υλοποίηση δράσεων τουριστικής προβολής και ανάπτυξης των Δήμων στο πλαίσιο προώθησης του Προσβάσιμου Τουρισμού

Ενδεικτικές δράσεις

- καταγραφή προσβάσιμων σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος των Δήμων,
- οδηγίες για το σχεδιασμό προσβάσιμων θεματικών διαδρομών εντός των ορίων των Δήμων,
- οδηγίες για τον εμπλουτισμό της ιστοσελίδας των Δήμων με πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος σχετικές με προσβάσιμες υποδομές και υπηρεσίες εντός των ορίων των Δήμων,
- καθιέρωση ετήσιου εθνικού βραβείου Προσβάσιμης και Συμπεριληπτικής Πόλης - από κοινού επεξεργασία κριτηρίων αξιολόγησης και ανάπτυξη επικοινωνιακού πλάνου (δράσεις δημοσιότητας, σχεδιασμός λογότυπου κλπ),
- προβολή Προσβάσιμων και Συμπεριληπτικών Πόλεων σε εθνικά και διεθνή Φόρα,
- σχεδιασμός και υλοποίηση καμπάνιας ενημέρωσης για τα οφέλη του προσβάσιμου τουρισμού,
- δράσεις προώθησης της πιστοποίησης των Προσβάσιμων Επιχειρήσεων και Οργανισμών εν γένει, εντός των ορίων των Δήμων σύμφωνα με τα πρότυπα ΕΛΟΤ 1439:2013 «Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις» και ΕΛΟΤ ΤΠ 1449:2015 «Αξιολόγηση της συμμόρφωσης - Απαιτήσεις

για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την απονομή και τη χρήση του σήματος προσβασιμότητας σε οργανισμούς φιλικούς σε άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ)»

- ο Δημιουργία και υποστήριξη ηλεκτρονικής εφαρμογής τύπου amea.gon.gr για Δημοτικά θέματα (π.χ. αναπηρικές θέσεις στάθμευσης, ανάδειξη προσβάσιμων διαδρομών, ανάδειξη προσβάσιμων τουριστικών και πολιτιστικών αξιοθέατων, ενημέρωση Δημοτικών πρωτοβουλιών κ.α.)
- ο Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών, κατά τα πρότυπα του επιτυχημένου Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, 2014-2020

2.2.7. στην υιοθέτηση ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών και στη συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικών με την αναπηρία

Ενδεικτικές δράσεις:

- ο κατάρτιση ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών σχετικών με την προσβασιμότητα και συμπεριληπτικότητα των πόλεων,
- ο συνεργασία των Δήμων με το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ., στο πλαίσιο της υποχρέωσης αυτών να υιοθετούν ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες για τα θέματα αναπηρίας και να συλλέγουν και να τηρούν επιμέρους στατιστικά στοιχεία για την αναπηρία (ν.4488/2017, άρθρο 62, παρ. 1, εδάφια β και γ),
- ο συνεργασία με το Δίκτυο Σημείων Αναφοράς των Δήμων για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και ιδιαίτερα σε τομείς που άπτονται του παρόντος Πρωτοκόλλου Συνεργασίας.

3. Προϋπολογισμός – Χρηματοδότηση – Πόροι

Το παρόν δεν προκαλεί δαπάνη για τους συμβαλλόμενους φορείς.

Για την υλοποίηση του αντικειμένου του και των δράσεων, όπως αναλύονται στην παρ. 2 και 3, θα λαμβάνονται αποφάσεις έγκρισης των δράσεων και του τρόπου διενέργειας αυτών, από τα αρμόδια όργανα των συμβαλλομένων στην παρούσα μερών, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Παρακολούθησης της παρ. 4.

Με τις αποφάσεις αυτές θα καθορίζεται το ύψος του προϋπολογισμού κάθε δράσης, ο τρόπος που θα καλυφθεί η συγκεκριμένη δαπάνη και τον προϋπολογισμό που θα βαρύνει.

4. Παρακολούθηση της εφαρμογής/υλοποίησης

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη συγκροτούν Επιτροπή Παρακολούθησης για τον σχεδιασμό των παραπάνω παρεμβάσεων, την ανάπτυξη των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων και δεικτών παρακολούθησης και την παρακολούθηση της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Γενικής Γραμματείας, της ΚΕΔΕ και της Ε.Σ.Α.μεΑ. Τα μέλη της Επιτροπής ορίζονται από τον κάθε συμβαλλόμενο φορέα ως εξής: 2 μέλη από τη Γενική Γραμματεία, 2 μέλη από την ΚΕΔΕ και 2 μέλη από την Ε.Σ.Α.μεΑ. Χρέη Προέδρου αυτής εκτελεί εκπρόσωπος του συμβαλλόμενου μέρους βάσει κυκλικής εναλλαγής ανά έξι (6) μήνες για κάθε συμβαλλόμενο μέρος κατά την ακόλουθη σειρά: Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, ΚΕΔΕ, ΕΣΑμεΑ, κοκ

Το κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να αντικαταστήσει τους εκπροσώπους του στην Επιτροπή κατόπιν απόφασης του αρμοδίου προς τούτο οργάνου του, την οποία κοινοποιεί στα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι ο σχεδιασμός των δράσεων και ορισμός χρονοδιαγράμματος για κάθε μία δράση, ο τρόπος υλοποίησης και η προϋπολογισθείσα δαπάνη, οι προτεινόμενες υποχρεώσεις κάθε συμβαλλόμενου μέρους, τυχόν προτάσεις για τροποποίηση των όρων της παρούσης και γενικά κάθε αρμοδιότητα που θα της παραχωρηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη.

Η Επιτροπή θα συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων, την οποία θα υποβάλλει στα αρμόδια όργανα των τριών Συμβαλλόμενων Μερών, δηλ. στον Γενικό Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ και στον Πρόεδρο της ΕΣΑμεΑ.

Η Επιτροπή συγκροτείται σε σώμα και λειτουργεί κατά τις διατάξεις περί συλλογικών οργάνων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 Α'45)

5. Διάρκεια

Η παρούσα συμφωνία τίθεται σε ισχύ από την υπογραφή της έως τη λήξη της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ, οπότε δύναται να ανανεωθεί με νεότερη απόφαση του νέου Δ.Σ.

6. Τροποποίηση-λύση

Οποιαδήποτε τροποποίηση/παράταση ή λύση του παρόντος θα γίνεται εγγράφως με κοινή συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών.

Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος δύναται να αποχωρήσει από την παρούσα συμφωνία, κατόπιν έγκαιρης ενημέρωσης των λοιπών συμβαλλόμενων μερών, κατόπιν απόφασης του αρμοδίου προς τούτο οργάνου του. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να εκπληρώσει οποιαδήποτε υποχρέωση είχε αναλάβει για αποφασισμένη δράση στην οποία είχε συμφωνήσει. Πέραν αυτού ουδεμία άλλη υποχρέωση φέρει έναντι των λοιπών συμβαλλομένων μερών που δύνανται να συνεχίσουν το παρόν.

Υπεγράφη στην Αθήνα, στις ..... σε τρία (3) πρωτότυπα, τα οποία έχουν την ίδια αποδεικτική αξία.

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη

**Για τη Γενική Γραμματεία
Κοινωνικής Αλληλεγγύης &
Καταπολέμησης της Φτώχειας**

**Για την Κεντρική Ένωση
Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ)**

**Για την Εθνική
Συνομοσπονδία Ατόμων με
Αναπηρία (Ε.Σ.ΑμεΑ)**

**Γεώργιος Α. Σταμάτης
Γενικός Γραμματέας**

**Δημήτριος Παπαστεργίου
Πρόεδρος**

**Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος**